

DE VONK

Verkiezingsprogramma Gemeenteraad Amsterdam 2026

**Voor een
Betaalbaar,
Rechtvaardig
& Democratisch
Amsterdam**

In dit kiesprogramma doet De Vonk geen loze beloften. Wij geven liever een krachtige visie voor Amsterdam. Dit is geen alomvattend, laatste woord, maar een indruk van de wereld waar we voor vechten. Een wereld zonder oorlog, uitbuiting en klimaatcatastrofe. **Een wereld zonder kapitalisme dus.**

Wij beloven daar in Amsterdam op elke mogelijke manier voor te strijden. En daar zien we ook concrete mogelijkheden voor.

DE VONK

1.

Betaalbaar Amsterdam

1. Wonen

Amsterdam richt een gemeentelijk woonbedrijf op om massaal betaalbare huurwoningen te bouwen en te renoveren. Al deze woningen hebben blijvende huurbescherming. Minimaal 50% van de gebouwde of gerenoveerde woningen is een sociale huurwoning. Het gemeentelijk woonbedrijf wordt bestuurd in samenspraak tussen de bewoners, arbeiders en het verkozen stadsbestuur. Bij de rest van de sector stellen we strenge eisen: de verkoop van sociale huurwoningen door woningbouwcorporaties wordt gestopt en van de commerciële sector eisen we dat middenhuur permanent is.

2. Mobiliteit

Het Amsterdamse openbaar vervoer wordt gratis en uitgebreid. De prioriteit van de nieuwe verbindingen ligt bij de behoefte van Amsterdammers, niet die van toeristen. Metro 53 blijft behouden, we trekken de metrolijn van Sloterdijk naar Centraal Station, verkennen de opties voor een Oost-West metrolijn, en het nachtvervoer wordt uitgebreid. We stoppen wel met de uitbreiding van de Noord-Zuidlijn naar Schiphol.

3. Energie

Amsterdam gaat investeren in een goedkope, duurzame en democratische energievoorziening. De stad gaat geld steken in groene energie en geeft daarbij expliciet voorrang aan lokale coöperatieven. Het einddoel is een gemeentelijk energiebedrijf en een coöperatieve federatie, gerund door arbeiders en bewoners, die de energiebehoeften van de stad democratisch en betaalbaar vormgeven. Amsterdam wordt een koploper in duurzame energie, zonder de rekening bij Amsterdammers met een kleine portemonnee te leggen.

4. Voedsel

Amsterdam maakt gezond voedsel toegankelijk voor iedereen. De stad investeert in een circulair netwerk van gemeentelijke en coöperatieve stadstuinen en voedselparken. Dat begint met het behoud van de Lutkemeerpolder voor het Voedselpark Amsterdam. De stad werkt samen met producenten en distributeurs om voedselverspilling tegen te gaan en te zorgen dat voedseloverschotten terechtkomen bij behoeftige Amsterdammers, bijvoorbeeld via de vele buurt- en volkskeukens die hier goed gebruik van maken.

2.

Rechtvaardig Amsterdam

5. Boycot, Desinvestering & Sancties

Amsterdam wordt een genocide-, apartheid- en oorlogsvrije stad. De stad omarmt Boycot, Desinvestering en Sancties (BDS) tegen Israël en andere staten en bedrijven die zich schuldig of medeplichtig maken aan misdaden tegen de menselijkheid. De wapenindustrie en transport wordt volledig buiten de stad gehouden en we zullen nooit handhaven op de dienstplicht vanuit Den Haag.

6. Discriminatie & Racisme

Discriminatie en racisme pakken we keihard aan. Op de arbeidsmarkt, woningmarkt, in het onderwijs, op straat en op alle plekken in de stad. Dat doen we onder andere door undercovercontroles en boetes op overtredingen. De gemeente moet ook zelf het goede voorbeeld geven. Het gemeentelijke Bureau Integriteit gaat op de schop. Medewerkers van de gemeente kunnen zelf meedenken en bepalen hoe we de gemeentelijke organisatie weer een veilige werkplek voor iedereen kunnen maken.

7. Sanctuary City

Amsterdam wordt uitgeroepen tot Sanctuary City. Ongedocumenteerde migranten en vluchtelingen zijn welkom in Amsterdam. Zij kunnen hier wonen, werken, studeren en leven. De stad werkt op geen enkele manier mee aan landelijk beleid gericht op het bestaffen en uitzetten van deze groep Amsterdammers.

8. Politie

De Amsterdamse politie moet controleerbaar zijn en de prioriteiten op orde krijgen. De politie gaat niet handhaven op het kraakverbod, anti-migrantenbeleid of anti-democratische maatregelen, maar geeft juist prioriteit aan het aanpakken van gewelddadige, seksuele en witteboordencriminaliteit. De politie wordt niet zomaar afgestuurd op meldingen van personen met verward gedrag, waar altijd een psychiatrische hulpverlener bij aanwezig moet zijn. Bovendien moet de politie veel strenger kunnen worden gecontroleerd: met zichtbare identificatie, regelmatige drugstesten, stopformulieren en een verbod op preventief fouilleren om etnisch profileren tegen te gaan.

3.

Democratisch Amsterdam

9. Bewonerscollectieven

De stad wordt opgebouwd door Amsterdammers zelf. Er wordt volop geïnvesteerd in bewonerscollectieven. De rechten en middelen van buurtplatforms worden uitgebreid, zodat er in elke buurt een kloppend hart te vinden is met een democratisch buurt- of wijkcentrum. Gemeentelijke plannen worden in samenspraak met deze collectieven vormgegeven en subsidies kunnen onder geen beding worden afgenoem vanwege kritische tegenspraak.

10. Coöperatieve Economie

Amsterdam werkt aan een coöperatieve economie. Onderdeel daarvan is een Amsterdamse arbeidsmarkt waarin mensen werken die een positieve bijdrage leveren aan de stad. De stad zet volop in op een eigen Amsterdamse maakindustrie die de sociale en ecologische doelen van onze stadsplannen dient, met gratis omscholing voor arbeiders die willen werken in deze economie van de toekomst.

11. Toerisme

Het grote geld en de toerisme-industrie maken het leven in onze stad onbetaalbaar voor steeds meer Amsterdammers. Dat moet een halt worden toegeroepen. Het massatoerisme gaan we verder tegen met een toeristenbelasting die met afstand de hoogste is van Europa. Verhuur via Airbnb wordt gemaximeerd op zeven dagen. Amsterdam trekt zich terug uit het Amsterdam Economic Board. Commerciële buitenreclame wordt verboden.

12. Kunst & Cultuur

Amsterdam biedt volop ruimte aan betaalbare en toegankelijke kunst en cultuur. Leegstand wordt ingezet voor culturele en maatschappelijke doeleinden. Wij zijn voor kleinschalige subsidies aan kunstenaars en culturele werkers die geworteld zijn in de wijk. Kunst en cultuur moeten vrij blijven van marktprincipes als winstmaximalisatie en economische groei, en ook geen hobbyproject zijn van de bovenklasse. De belangen van de culturele gemeenschap - die op haar eigen wijze een belangrijke tegenmacht vormt in onze democratie - gaan altijd voor die van pandjesbazen en clubeigenaren.

Naast deze kernpunten steunen wij ook de belangrijkste bewegingen die nu van onderop een betere wereld proberen te bouwen. Hun eisen zijn onze leidraad. Hun strijd is onze strijd. Wij zijn een megafoon van de straat naar de raad. Daarom steunen we ook specifiek het [Woonmanifest](#), het [De Beweging Manifest](#), het [Voedsel Anders-manifest](#), het [Move Manifesto](#), de [Rider's Grondwet](#), het [Women's Right to the City Manifesto](#), het [Reparations Manifesto](#), de [BDS-eisen](#), de [Stap af van Big Tech richtlijnen](#), het [Comité 21 Maart Manifest](#), het [Zwart Manifest](#), het [Manifest tegen Islamofobie](#) en het [Manifest tegen anti-Aziatisch Racisme](#). Wij steunen ook eisen van groepen Amsterdamse bewoners, zoals te vinden in de [Punten van de Coalitie van Buurtplatformen van Amsterdam](#), het [Nieuw-West in Verzet Manifest](#), [Red Amsterdam Noord](#), [Adem Vrij aan het IJ](#), [Bodemplan Lutkemeerpolder](#) en [Staat van de Energie van Amsterdam](#).

Een nieuw stadsbestuur zou bovenstaande maatregelen, die volledig binnen de gemeentelijke regels vallen, al direct tijdens de volgende bestuursperiode kunnen doorvoeren. We betalen onze plannen vooral door belastingen op vastgoed en toeristen te verhogen. Een begroting en toelichting daarop vind je op het einde van dit programma.

Zelfs als De Vond de meerderheid van de zetels krijgt, zou dat voor ons pas het begin zijn. Want er is zoveel meer mogelijk als we buiten de beperkingen van de gemeentelijke politiek kijken.

Hieronder schetsen we een aantal kernpunten voor een bredere visie; een werkelijk nieuwe wereld waar we voor strijden. Belangrijker nog is dat we daarna een concreet plan presenteren hoe wij die wereld waar gaan maken. Ons kiesprogramma is geen simpele wensenlijst, maar een strategisch plan om de volledige politiek van het land om te gooien. Samen met jou, je buren, je familie, je vrienden en collega's. Met een krachtige beweging die niet te stoppen is.

De Wereld Waar We Voor Strijden: Alles Is Mogelijk!

a. Betaalbaar en democratisch Amsterdam

In Amsterdam slaapt niemand meer op straat en hoeft niemand naar de voedselbank. We beëindigen de tirannie van het grote geld over onze levens.

1. Huizen zijn om in te wonen, niet om van te profiteren. Daarom worden vastgoedspeculanten en huisjesmelkers, zoals Blackstone en Prins Bernhard, volledig onteigend zonder vergoeding. De woonvoorraad moet in handen komen van bewoners, de overheid en non-profits, zoals corporaties en coöperaties. Het primaire doel moet zijn: Amsterdammers voorzien van duurzame, leefbare en sociale woningen.
2. Onderwijs (op alle niveaus), kinderopvang en gezondheidszorg zijn gratis en de zorgverzekering is in publieke handen. Er komen grootschalige investeringen in agro-ecologische stadstuinen, voedselparken en een verplichte voedselafname van bedrijven die volledig eetbaar en gezond voedsel anders weggooien. We verkopen dit vanuit stadssupermarkten waar we zelf de prijzen en de kwaliteit van ons voedsel bepalen. Geen winsten boven basisbehoeften, die gegarandeerd worden voor alle Amsterdammers.
3. We beëindigen de tirannie van het kapitaal over onze levens. De mensen die de arbeid verrichten in bedrijven, bepalen hoe het bedrijf wordt gerund. Als stad bepalen we de basiskaders voor alle bedrijven die daar opereren: hoge minimumlonen,

strenge veiligheids- en milieuvorschriften en een vierdaagse werkweek. We betalen onze plannen door grootschalige onteigening van multimiljonairs en grote bedrijven, en een snoeiharde aanpak van belastingontwijking.

4. De stad creëert een betekenisvolle baangarantie. Er is meer dan genoeg werk aan de winkel. Een sociale, groene stad bouwt zichzelf niet. In plaats van werkloze mensen te treiteren om ze te dwingen om voor een kapitalist te werken, bieden we ze de mogelijkheid voor gratis omscholing om in de rechtvaardige economie van de toekomst te werken.

b. Geweldvrij en rechtvaardig Amsterdam

Amsterdam wordt een wereldwijde voorvechter van rechtvaardigheid, vrede en gerechtigheid. Een vredesstad, geen oorlogsstad.

1. Bedrijven die profiteren van genocide en andere misdaden tegen de menselijkheid, zoals [Booking.com](#), worden de stad uitgezet.
2. Banken en brievenbusfirma's die belastingontwijking en onethische investeringen faciliteren, worden gesloten en/of genationaliseerd.
3. Wapentransporten en wapenbedrijven zijn niet welkom in onze stad, maar de mensen die vluchten door de schade die door deze wapens worden aangericht wel. Rechten zijn niet afhankelijk van een stukje papier.
4. Amsterdam wordt een vrijhaven voor politieke dissidenten en reserveert structurele financiering voor herstelmaatregelen voor het Mondiale Zuiden. Stedenbanden gaan we aan met anti-koloniale stadsbesturen, niet met koloniale hoofdkwartieren zoals Tel Aviv.

c. Groen en Gelijkwaardig Amsterdam

Amsterdam zal in rap tempo transformeren in een klimaatneutrale, groene en leefbare stad. Dat doen we met collectieve en rechtvaardige oplossingen.

1. We doen grootschalige investeringen in het isoleren van woningen en in groene energie, die in publieke en coöperatieve handen komt. Breng de energierekening van Amsterdammers omlaag en elimineer de uitstoot.
2. Er komt gratis, regulier en snel openbaar vervoer. Met rap tempo dringen we privaat vervoer terug. We investeren niet in nep-oplossingen zoals elektrische auto's.
3. We elimineren overbodige luxe-consumptie en schadelijke productie, zoals privéjets, helikopters en cruiseschepen; fast-fashion, wegwerp-elektronica en wapens.
4. Amsterdam wordt getransformeerd in de wereldwijde hoofdstad van agro-ecologische stadstuinen, voedselparken en een harde aanpak vangrootschalige voedselverspilling. De Vonk is voor gelijke toegang tot goed en gezond eten, en voor groene, bloeiende steden.

Geen loze beloftes, maar een concreet plan

Amsterdam is onbetaalbaar. Je moet [tien jaar wachten](#) op een sociale huurwoning, terwijl rijke expats belastingkorting krijgen en Amsterdammers de stad uitjagen. [Een derde](#) van alle woningen heeft vocht- en schimmelproblemen—het [hoogste percentage](#) van alle gemeenten in Nederland. De kosten van boodschappen [stijgen de pan uit](#). En wie profiteert? Huisjesmelkers, vastgoedcowboys en multinationale voedselbedrijven die al jaren recordwinsten boeken.

Amsterdammers worden beroofd waar ze bij staan. En dat wordt, van de wooncrisis tot de voedselcrisis, door de landelijke politiek gefaciliteerd. Al onze sociale voorzieningen zijn systematisch kapotbezuinigd, terwijl de rijken worden gespekt. Er zijn miljarden aan cadeaus voor kopers en [miljarden](#) aan boetes voor de sociale huur. Het is de wereld op zijn kop. Er is veel mogelijk met lokaal beleid. Dat laten we zien in dit programma. Maar de werkelijke wereld die we willen, kunnen we alleen winnen door ook de landelijke politiek te beïnvloeden.

Toch is De VONK erop tegen om direct een worp te doen naar de Haagse politiek. We zien te vaak dat politieke partijen twee gezichten hebben. In de Amsterdamse gemeente klagen ze steen en been over het landelijk beleid, maar het is vaak hun eigen partij die dat beleid in Den Haag faciliteert. De beleidsruimte die ze binnen de gemeente wel hebben, pakken ze dan weer niet. Wij geloven daarom dat we moeten bouwen aan de basis, geworteld in de lokale buurhuizen, vakbonden, actiegroepen, huurdersverenigingen en andere buurtorganisaties. Zodat we daar, dicht bij de grond, aan vertrouwen en verantwoordelijkheid werken, en volksmacht opbouwen. Dat begint hier, in Amsterdam.

De VONK weet dat een waardig leven voor iedereen mogelijk is. Van Amsterdam tot heel Nederland en daarbuiten. Armoede is een beleidskeuze, van koelbloedige politici en bedrijfslobbyisten. De landelijke politiek kan de wooncrisis oplossen door [1 procent van het BNP](#) te reserveren voor sociale woningbouw, waarmee we honderdduizenden kwaliteitswoningen zouden kunnen neerzetten. Geïsoleerd en wel, zodat zowel de gasrekening als de CO2-uitstoot daalt. Maar wat doet de Nederlandse politiek? 5 procent van ons BNP investeren in de winsten van wapenbedrijven in de Verenigde Staten en Israël, zodat de Palestijnen systematisch kunnen worden uitgeroeid.

De heersende klasse van Nederland bestaat uit meedogenloze uitbuiters en medeplichtige moordenaars. Onze regering is medeplichtig aan genocide in Palestina, onder andere door wapenonderdelen te leveren en de financiering van voedselhulp op te schorten middenin een hongersnood. Waarom zouden deze genocidaires ook maar een vinger uitsteken om Amsterdammers die hun huur en voedsel niet kunnen betalen te helpen? Integendeel, zij zullen hun leven actief kapot maken, net zoals we zagen tijdens het toeslagenschandaal.

De VVD en het CDA hebben de afgelopen vijftig jaar de landelijke politiek gedominated en zich in die rol ontvoort als de grootste vijand van werkende mensen in Nederland. Zij zijn de hoofdschuldigen in het vernietigen van talloze levens: uitgebuit en in armoede gedrukt in Nederland of uitgemoord in Gaza of Irak. Een extreem-rechtse partij als de PVV zou daar graag nog een schepje bovenop willen doen, waarvoor het wanbeleid van de VVD en het CDA de perfecte compost is waar haat en zondebokpolitiek in kan groeien. Deze partijen geven geld aan de rijken – onze gemeenschappelijke vijand – en schuiven de schuld af op de kwetsbaren.

Maar laat de centrumpartijen, die ook in Amsterdam de dienst uitmaken, niet wegkomen met hun medeplichtigheid. Het waren de PvdA en D66 die de woningbouwcorporaties privatiserden in de jaren 90'. Het was de PvdA die het

toeslagenschandaal mede mogelijk maakte. Die jarenlang de Palestijnen wegzette als een ‘cultuur van de dood’ en nu nog steeds grootschalig wil investeren in wapens. In instrumenten van de dood. Toen De Vonk het afgelopen jaar in de Amsterdamse Gemeenteraad met simpele voorstellen kwam om de belasting van huizeneigenaren te verhogen, zodat we miljoenen zouden kunnen investeren in daklozenopvang, betaalbare volkshuisvesting en buurtorganisaties, steunden geen van de Amsterdamse coalitiepartijen ons. Als wij met voorstellen komen voor concrete solidariteit met de Palestijnse bevolking, door bijvoorbeeld geen aankopen meer te doen bij bedrijven die geld verdienen aan de genocide, worden we weggehoond door het stadsbestuur. Zelfs de SP Amsterdam stemde tegen een identificatieplicht voor politieagenten, terwijl Palestina-demonstranten regelmatig in elkaar worden getimmerd door deze knokploegen van het kapitaal. Dat een werkelijk alternatief nodig is, was nog nooit zo duidelijk.

Een betere wereld is absoluut mogelijk en in de basis is het beleid dat daarvoor nodig is niet bijster ingewikkeld: nationaliseer de grote bedrijven en de sleutelsectoren van de economie, zodat we deze kunnen democratiseren en vormgeven naar de behoeften van het leven. Niet langer in dienst van winsten die worden gevoerd over lijken. Wetenschappers hebben al lang en breed aangetoond dat een goed leven wereldwijd voor iedereen mogelijk is met een fractie van de huidige productiecapaciteit, volledig binnen de grenzen van onze aarde. Maar om dat te bereiken, zullen investeringen moeten gaan naar gezondheidszorg, onderwijs en huisvesting, niet naar jachten, villa’s en kogels.

In een stad als Amsterdam zou dat betekenen dat we vastgoedspeculanten en huisjesmelkers onteigenen. Dat we massaal investeren in duurzame en sociale woon- en voedselvoorzieningen. Dat we die in handen plaatsen van de publieke sector en van coöperaties, zodat we democratisch kunnen besluiten hoe we onze economie vormgeven. Dat we chemische bedrijven zoals ICL, die de bevolking van Amsterdam-Noord vergiftigt, per direct de stad uitschoppen. En dat de Zuidas, die de belastingontwijking van de heersende klasse faciliteert en massaal in Israël en wapens investeert, wordt opgedoekt.

Verandering zal er niet in één verkiezing komen. Met een ellenlange lijst van beleidsplannen die toch niet worden doorgevoerd, omdat het landelijk- en stadsbestuur voor nu in handen blijft van verraderlijke centrumpolitici (of erger), schieten we niets op. Wat nodig is, is een strategie, een theorie van verandering, een belofte van hoe we de gevestigde politiek op de lange termijn zullen afbreken. En hoe een nieuwe, betere wereld uit die as zal opstaan. Dat begint bij Amsterdam, maar eindigt daar niet.

Voorbij de Schijndemocratie

De liberale parlementaire democratie is een farce. Het maakt niet uit hoeveel Nederlanders betaalbare woningen willen, een einde aan de steun voor genocide in Palestina, of serieus klimaatbeleid. Keer op keer gebeurt er niets, omdat ons systeem het grootkapitaal bedient. Hun winsten worden boven alles veiliggesteld. Daar is niets democratisch aan. De onderdrukten en uitgebuiten kunnen nu alleen kiezen wie hen gaat onderdrukken. Ook op gemeentelijk niveau is dat waar. Achter het gordijn van commissievergaderingen, participatietrajecten en begrotingsregels schuilt een apparaat dat niet beweegt, maar beheert.

Toch is een parlementaire geheelonthouding — hoe aantrekkelijk ook — geen oplossing. Niet omdat daadwerkelijke verandering vanuit de raad zal komen, maar omdat de raad een podium biedt voor confrontatie, voor politieke agitatie, en om de beweging op straat te versterken. We richten ons niet op systemische participatie, maar op strategische disruptie. Niet om de regels te volgen, maar om ze zichtbaar te maken — en om échte inspraak te realiseren. De Vonk laat zien hoe we de democratie verdiepen en Amsterdammers hun stad teruggeven. Zodat we uiteindelijk ook op landelijk niveau een samenleving kunnen hebben die inclusief en toegankelijk is voor iedereen.

Vijanden en Vergezichten

Verandering komt van buiten, maar aandacht komt van binnen.

Toch loert er een groot gevaar: inkapseling — het opgesloten worden door de machine. Dat kan gebeuren op het niveau van het individu, maar ook als organisatie. Daarom hebben wij een strijdplan. Een strijdplan tegen de machine, en de machine in onszelf. We kunnen en mogen niet eindigen als een partij als GroenLinks: ooit mede opgericht door pacifisten, nu getransformeerd tot oorlogshitsers. En zo zijn er talloze voorbeelden.

We mogen ons niet laten verleiden tot het eindeloze compromis. Het elke keer een stukje verder opschuiven naar rechts, totdat links plotseling niet meer bestaat. Totdat Geert Wilders redelijk lijkt, omdat de rest dezelfde taal is gaan spreken.

Er is niets ‘strategisch’ aan shortcuts. Er is niets ‘pragmatisch’ aan het kapot bezuinigen van sociale voorzieningen en het investeren in oorlog. Meeregeren met uitbuiters en genocidaires om fascisten buiten de deur te houden, is niet veel meer dan uitstel van executie. Van Wim Kok en Diederik Samsom tot Tony Blair en Keir Starmer zien we dat centrumpolitici de weg bereiden voor fascisten.

Daarom moeten we als partij vasthouden aan een revolutionaire lijn. We leggen ons oor te luisteren bij de straat, en niet in Den Haag of de Stopera. Onze loyaliteit gaat in plaats daarvan naar de bewegingen die dag in dag uit vechten voor een rechtvaardige wereld. Onze loyaliteit gaat naar alle buurtinitiatieven en Amsterdammers die gewoon hun best doen. Wij zijn een organisch onderdeel van diezelfde bewegingen, geen politieke machine die alleen maar hunkert naar zetels.

Ons strijdplan is revolutionair, maar ook realistisch. Dat wil zeggen dat wij zowel de mensen als de toekomst bewaken.

Mensen en de toekomst

Kortetermijn: alles wat kan — vandaag nog.

Langetermijn: alles wat moet — ook als het nog niet mag.

We gebruiken kleine overwinningen niet om onze bewegingen daarna in slaap te sussen, maar om te hunkeren naar meer. Strijden we voor een hoger minimumloon? Dan leggen we ook uit hoe de macht van het grootkapitaal ons uitbuit. Elke overwinning is een stepping stone, de brandstof voor een niet te stoppen beweging die niet zal rusten tot armoede, uitbuiting en onderdrukking wereldwijd zijn verbannen. We belichamen de slogan: als één iemand onvrij is, zijn we dat allemaal.

We benoemen daarom expliciet waar onze idealen botsen op landelijke regelgeving, op landelijke begrotingsnormen en op landelijke wetgeving. En we benoemen net zo expliciet hoe we die confrontatie zullen aangaan.

Het meest voor de hand liggende probleem is dat de Nederlandse staat relatief weinig beleid in handen legt van de gemeente. Veruit het meeste geld dat Amsterdammers ontvangen of uitgeven aan de staat, wordt door de centrale overheid begroot. Maar dat betekent niet dat we machteloos zijn. Zo kan de gemeente Amsterdam bijvoorbeeld wel de belasting bepalen die grondbezitters betalen, waarmee je vooral de rijksten van de stad kan raken. Deze in potentie honderden miljoenen willen wij stoppen in publieke investeringen voor sociale huisvesting en daklozenopvang. Alleen al door die heffing naar het landelijke gemiddelde te brengen - wat ons betreft gaan we nog veel verder - kun je tientallen miljoenen vrijmaken. We combineren dat met een harde toeristenbelasting; dit investeren we op haar beurt in gratis OV.

Elke concrete verbetering in het leven van Amsterdammers, elke korttermijnwinst, gebruiken we als bewijs dat ook Den Haag door socialisten moet worden uitgedaagd. Elke keer dat de rechtse- en centrumpartijen rechtvaardig beleid dwarsbomen is het bewijs dat de Nederlandse bevolking hen moet wegvergissen. Onze dagelijkse zorgen zullen nooit worden opgelost door een Yesilgöz, Wilders, of zelfs een Klaver aan het roer. De VONK zet deze partijen lokaal onder druk om meer te doen voor de bevolking. Zonder een sterke linkerflank die in hun nek hijgt, verkopen ze onze hele welvaartsstaat aan het leger. Dat is precies wat we nu zien. Het transformeren van Amsterdam is dus pas de eerste stap.

De Muur: over de grenzen van gemeentelijke macht

Amsterdam mag van de liberalen best dromen, zolang het maar binnen de lijntjes is. En die lijntjes zijn altijd al onrechtvaardig geweest, omdat de machthebbers van gisteren de kaders van vandaag hebben geschapen.

Die kaders worden gepresenteerd als een onaantastbare waarheid. De kaders bepalen het speelveld, dat voor iedereen hetzelfde is. Daarmee zou het speelveld automatisch neutraal en eerlijk zijn. Wat wordt weggelaten is dat de kaders een uitingsvorm zijn van een onderliggende ideologie die al decennialang dominant is in ons land. Zó dominant dat de spelregels waar we gedwongen binnen opereren niet eens meer ter discussie staan. Op die manier speelt iedereen het spelletje mee, en kan elke poging tot systeemverandering worden weggezet als onrealistisch —het voldoet immers niet aan de spelregels: een klassieke cirkelredenering. Zo staat er een ondoordringbare muur rondom het politieke speelveld, terwijl er juist buiten die muur ontzettend veel potentie is om onze dromen te verwezenlijken.

Voor fundamentele maatschappijverandering is het onontkoombaar om die harde muur om het speelveld ter discussie te stellen. De VONK ziet drie muren die omver moeten worden geworpen:

De begrotingsmuur: Lokale overheden mogen geen begrotingstekort hebben. De Rijksoverheid mag dat wel. Sociale investeringen zijn daardoor lastig te realiseren, zelfs als zij materieel of moreel noodzakelijk zijn.

De fiscale muur: Gemeenten hebben maar een paar manieren om hun inkomsten te verhogen voor het bekostigen van sociale voorzieningen. Een daarvan is het heffen van specifieke belastingen. Dat op een eerlijke manier doen, die ongelijkheid tegen gaat, is heel moeilijk, omdat de mogelijke belastingen heel algemeen zijn. Zo is er bijvoorbeeld een belasting voor zeer brede groepen als hondenbezitters, huizenbezitters of toeristen. Onderscheid maken naar inkomen of vermogen is daarbij niet aan de orde.

De juridische muur: Gemeenten worden enorm gekaderd in hun mogelijkheden door hogere wetgeving (Rijkswetten, EU-richtlijnen, eigendomsrechten). Denk aan populaire maatregelen als: minder toeristenwinkels, marktwerking uit de thuiszorg, of het onteigenen zonder vergoeding van pandjesmelkers. Stuk voor stuk ondergeschikt aan marktideologie die is vastgelegd in wetgeving.

Het is duidelijk dat de dominante, liberale ideologie zo is verankerd in de spelregels dat een fundamentele discussie over waar we als stad naartoe willen eigenlijk al op voorhand wordt gesmoord. De VONK legt zich daar niet bij neer en wil ruimte creëren waar deze nu nog niet is. We maken ruimte om de samenleving fundamenteel anders in te richten op een manier die recht doet aan de gelijkwaardigheid van alle mensen en de economie weer in dienst van de mensen stelt in plaats van andersom. Die ruimte creëren we als volgt. **Onze strategie kent drie lagen.**

De wereld over de muur

We prikkelen de verbeeldingskracht van Amsterdammers door constant onze vergezichten te benadrukken. Dat begint al in dit manifest. Want wat als we werkelijk vrij waren? Wat als we echt leefden in gelijkwaardigheid? Wat als Amsterdam geen gevangene was van Haagse restrictie, maar een laboratorium voor radicale gelijkheid? Hoe kan in andere landen wél wat in Amsterdam — een van de rijkste steden in de geschiedenis van de wereld — niet kan? We schetsen daarom altijd zowel het onmogelijke als het praktisch haalbare, omdat zonder het onmogelijke het noodzakelijke nooit denkbaar wordt. Het dromen moet weer op gang worden gebracht. Want om voor een betere toekomst te kunnen vechten moeten we ons deze eerst voor kunnen stellen.

Tactiek binnen de regels

We willen dat onze dromen en vergezichten richting bepalend zijn voor concrete, uitvoerbare beleidsvoorstellingen in de raad. We benutten elke bestaande bevoegdheid voor wat ze waard is — en meer. We doen voorstellen die juridisch knellen, begrotingen laten kraken en ambtenaren doen zweten. Niet omdat we naïef zijn, maar omdat we weten: elke uitzondering begint als overtreding. We moedigen ons stadsbestuur daarom continu aan om zich activistisch op te stellen en ruimte te scheppen waar die nu nog niet wordt gezien. Het aloude idee van de Republiek Amsterdam kan herleven door te laten zien dat wij als stad niet zomaar binnen de lijntjes kleuren, maar de lijntjes op zijn minst opzoeken en ons laten terugfluiten als we er overheen gaan. Niet om dwars te zijn, maar om in de buurt te komen van voorstellen die fundamenteel de juiste kant op gaan. Door anders en controversieel te zijn krijgen we aandacht voor de eerder gedefinieerde juridische, fiscale- en begrotingsmuren en nemen we mensen mee in alternatieven. We moeten eerst laten zien dat het systeem uit zijn voegen barst voordat we de barsten kunnen gebruiken om de muren af te breken.

Als een stad als Amsterdam laat zien dat het anders kan en in opstand komt, zal dat ook andere gemeenten inspireren. Wij kunnen samen met hen optrekken om de landelijke politiek op hun grondvesten te doen schudden.

De politieke breuklijn: de raad als strijdtonnel

Natuurlijk maken we ons geen illusies: de gemeenteraad is geen bestuurstafel, maar een podium. We veranderen de wereld niet alleen met inspirerende vergezichten, onderbouwde moties en juridisch schurende amendementen. We gebruiken het podium om:

Een aantal strategische onderwerpen uit te kiezen waarop we bewust botsen met Rijkskaders — als politieke provocatie. De Vonk is niet bang om teruggefloten te worden door politiek Den Haag of de rechter, en gaat rechtszaken en ander tegengas gebruiken als mobiliserende publiekscampagnes. We stellen ons activistisch op in de gemeenteraad én moedigen ons stadsbestuur aan om zich ook activistisch op te stellen richting hogere beleidsmakers.

Een maatschappelijk mandaat op te bouwen via stadsgesprekken en directe democratie. We gaan nadrukkelijk referenda, burgervoorstellen en volksinitiatieven inzetten om aandacht te vragen voor de noodzakelijke alternatieven.

Deze drie lagen zijn bedoeld om de broodnodige zuurstof te creëren in het politieke debat. Met die zuurstof prikkelen we de verbeeldingskracht van mensen en geven we mensen het geloof terug in een alternatief voor de huidige uitzichtloosheid en complete stagnatie van ons politieke systeem. Dat geloof is de brandstof voor de maatschappelijke verandering die we uiteindelijk bereiken door binnen én buiten het parlement te werken.

De enorme aandacht en energie die komt vanuit de raad en de partijpolitiek willen wij vervolgens terugkanaliseren in de bewegingen op straat. Want die maken echt het verschil. De Vonk wil direct bijdragen aan de opbouw van onze sociale bewegingen, met publiekscampagnes, het organiseren van stakingen en andere directe acties, of ondersteunen bij buurtkeukens en voedselbanken. Hoe verder de bezuinigingen zullen toenemen, hoe meer noodhulp er nodig zal zijn voor de bevolking. In dat gat moeten we als beweging springen. Niet als de zoveelste humanitaire NGO, maar als kans om vertrouwen op te bouwen en mensen te leren over de grondoorzaak van die problemen. Zodat we dat gezamenlijk kunnen aanpakken.

We nemen als De Vonk onze verantwoordelijkheid serieus om een gezonde, kameradschappelijke cultuur te creëren, waarin leden van De Vonk goed kunnen opereren en vertrouwen oproepen bij de organisaties waar we bij betrokken zijn. Niet als eendagsvlieg rondom verkiezingstijd, maar van lange duur. Daarbij willen we ook investeren in de vaardigheden en educatie van onze leden en verwante sociale bewegingen om een beweging vaardig op te bouwen, zodat we een onstopbare organisatiekracht worden. De exacte buitenparlementaire activiteiten van De Vonk zullen uiteindelijk voortkomen uit de inspiratie van de leden zelf en de behoeften van Amsterdammers en verwante organisaties. Het is onze verantwoordelijkheid om die energie te kanaliseren in een krachtige, coherente revolutionaire beweging.

Het is uiteindelijk die macht van de straat die echt fundamenteel is. We weten namelijk dat, als puntje bij paaltje komt, de liberale machten ook hun eigen regels niet volgen. Dat zagen we het meest openlijk met de genocide in Gaza, waaraan talloze Nederlandse politici zich medeplichtig hebben gemaakt. Maar we zien dat ook in de gemeentelijke politiek. Denk bijvoorbeeld aan de Gemeente Finsterwolde in 1951, toen de hele raad buiten werking werd gesteld door Den Haag, omdat de communisten in het stadsbestuur uitkeringen gaven aan ontslagen stakers. Op zo'n moment moeten wij klaarstaan om de hele stad plat te leggen. En uiteindelijk het hele land.

De uitbuiters en onderdrukkers buigen nooit zonder strijd. Vrijheid is nooit gegeven, altijd opgeëist. Als wij sterk staan, doen wij hen buigen.

We hebben een wereld te winnen!

DE VONK

De begroting: waar gaan we allemaal investeren?

Hieronder vind je ons voorstel, op basis van wat wij bereikbaar achten op korte termijn, binnen het huidige economische en politieke systeem. Er is nog veel meer mogelijk, maar daarbij hebben we eerst een fundamentele transformatie van de Nederlandse politieke en juridische kaders nodig. Toch zien we dat er ook nu al enorme kansen liggen. De Vonk wil de onderstaande investeringen doen, boven op de bestaande programma's en projecten die al zijn opgenomen in de gemeentelijke begroting van de komende jaren.

Betaalbaar Amsterdam

	Miljoen Euro
Gemeentelijk woonbedrijf voor betaalbare huurwoningen	300,0
Gratis en verbeterd Openbaar Vervoer	375,0
Groen Amsterdam	
Duurzame, betaalbare en democratische energie	100,0
Stadstuinen, voedselparken en aanpak voedselverspilling	50,0
Democratisch Amsterdam	
Manifesten	23,6
Bewonerscollectieven en buurtcentra	15,0
Coöperatieve economie en gratis omscholing	15,0
Kunst en cultuur	5,0
Totaal Uitgaven	883,6

Hoe gaan we dat betalen?

De Vonk wil het geld halen waar het zit: bij de allerrijksten. Gemeenten hebben echter beperkte mogelijkheden om rijke mensen te belasten. Wij zien wel ruimte om bepaalde lokale belastingen te verhogen die toch voornamelijk mensen met een ruime portemonnee en toeristen raken.

Vastgoedbelasting

	Miljoen Euro
Verhoging onroerende zaakbelasting (OZB) woningen (0,0577% > 0,1777%)	339,6
Verhoging OZB bedrijfspanden (eigenaren, 0,2436% > 0,3654%)	75,2
Volledige compensatie woningcorporaties*	-102,1
Verhoogde lasten gemeentelijk vastgoed door OZB verhoging*	-25,4
Forensenbelasting (tweede huis)	1,5
Toerismebelasting	
Verhoging toeristenbelasting per overnachting (van 12,5% > 50% per overnachting)**	590,3
Verhoging dagtoeristenbelasting	3,0
Overige	
Bezuiniging Amsterdam Economic Board	1,5
Totaal Inkomsten	883,6

*Dit zijn ruwe schattingen, geëxtrapoleerd op basis van de berekende impact van eerdere verhogingen van het OZB in 2025. Op basis van de huidige beschikbare WOZ-cijfers van gemeentelijk vastgoed, lijkt dit een ruime schatting. De gemeente verstrekken geen cijfers over de huidige WOZ-waarde van het vastgoed van woningcorporaties in Amsterdam.

**Uitgaande van 120.000 minder toeristen per procentpunt verhoging van de toeristenbelasting, wat de huidige rekenmethode is van de ambtenaren van financiën bij de gemeente Amsterdam. Onze berekening is conservatiever dan die van de huidige gemeentebegroting, omdat wij ook rekening houden met de btw-verhoging van 9% naar 21% in de afname van het aantal toeristen. Op basis van de laatste bezoekersprognose van de gemeente Amsterdam komt dat uit op 19,6 miljoen toeristische overnachtingen in 2027 (in plaats van 25,6 miljoen). Dat ligt net onder de maximale doelstelling van 20 miljoen bezoekers per jaar, die het huidige gemeentebeleid zichzelf heeft opgelegd, maar al jaren overschrijdt.

Voorbeelden van de lastenverhogingen

Hieronder staan wat rekenvoorbeelden voor wat de lastenverhogingen concreet zullen betekenen voor toeristen en pandeigenaren. Houd er rekening mee dat de opbrengsten moeilijker te meten zijn, maar voor veruit de meeste Amsterdammers veel hoger zijn dan de kosten. Dat is in de eerste plaats het geval voor mensen met lagere inkomens. Als het mogelijk is om een sociale huurwoning te krijgen in plaats van een middenhuur of vrije sectorwoning, als er gratis voedsel verkrijgbaar is bij buurtkeukens, de energie groen en gesubsidieerd en het OV gratis is, zullen die Amsterdammers al snel honderden euro's per maand besparen. Voor velen betekent dit dus feitelijk een lastenverlaging.

Zelfs toeristen met weinig inkomen die gebruikmaken van het OV zullen erop vooruit gaan, ondanks de grote verhoging van de toeristenbelasting. Een GVB dagticket in Amsterdam kost namelijk €9,50, terwijl de verhoging van de toeristenbelasting voor een gemiddelde bezoeker van een hostel lager zal zijn dan dat. Toch willen we hier transparant zijn over de concrete impact van lastenverzwaren.

1. OZB-verhoging voor woningen

Rekenvoorbeeld voor een huiseigenaar met een woning van € 500.000:

Huidige OZB: € 500.000 × 0,000577 = € 288,50 per jaar

Nieuwe OZB: € 500.000 × 0,001777 = € 888,50 per jaar

Meerbetaling: **€ 600,00 per jaar (of € 50 per maand)**

Rekenvoorbeeld voor een huiseigenaar met een woning van € 1.000.000:

Huidige OZB: € 1.000.000 × 0,000577 = € 577 per jaar

Nieuwe OZB: € 1.000.000 × 0,001777 = € 1.777 per jaar

Meerbetaling: **€ 1.200 per jaar (of € 100 per maand)**

2. OZB-verhoging voor bedrijfspanden

Rekenvoorbeeld voor een ondernemer met eigen pand van € 500.000:

Huidige OZB: € 500.000 × 0,002436 = € 1.218 per jaar

Nieuwe OZB: € 500.000 × 0,003636 = € 1.818 per jaar

Meerbetaling: **€ 600 per jaar (of € 50 per maand)**

Rekenvoorbeeld voor een ondernemer met eigen pand van € 1.000.000:

Huidige OZB: € 1.000.000 × 0,002436 = € 2.436 per jaar

Nieuwe OZB: € 1.000.000 × 0,003636 = € 3.636 per jaar

Meerbetaling: **€ 1.200 per jaar (of € 100 per maand)**

Rekenvoorbeeld voor een ondernemer die huurt:

Het gebruikstarief voor huurders (0,1809%) verandert niet,
dus de ondernemer heeft geen directe OZB-stijging.

3. Verhoging toeristenbelasting verhoging per overnachting

Rekenvoorbeeld voor een hostelbed van € 20 per nacht (excl. belastingen):

Huidige toeristenbelasting: $\text{€ } 20 \times 0,125 = \text{€ } 2,50$ per nacht

Nieuwe toeristenbelasting: $\text{€ } 20 \times 0,50 = \text{€ } 10,00$ per nacht

Meerbetaling: € 7,50 per nacht

Rekenvoorbeeld voor een hotelkamer van € 100 per nacht (excl. belastingen):

Huidige toeristenbelasting: $\text{€ } 100 \times 0,125 = \text{€ } 12,50$ per nacht

Nieuwe toeristenbelasting: $\text{€ } 100 \times 0,50 = \text{€ } 50,00$ per nacht

Meerbetaling: € 37,50 per nacht

Rekenvoorbeeld voor een hotelkamer van € 200 per nacht (excl. belastingen):

Huidige toeristenbelasting: $\text{€ } 200 \times 0,125 = \text{€ } 25,00$ per nacht

Nieuwe toeristenbelasting: $\text{€ } 200 \times 0,50 = \text{€ } 100,00$ per nacht

Meerbetaling: € 75,00 per nacht